

॥ २९॥३०॥३१॥३२॥३३॥३४॥३५॥३६॥३७॥३८॥ अर्धममेति पितामहो ब्रह्मांडात्मा अर्धममेति स्वस्वरूपं विकारात्तद्वर्तितद्वर्तिचेति दर्शितं यथान्तर्घटादिकार्यमध्यवर्तिनीतद्वर्तिर्भूता च तद्वत् अतएव सूत्रं विकारावर्तिचतथाहि स्थितिमाहेति, जगद्धापावरजं प्रकरणादसंनिहितत्वाच्च भोगमात्रसाम्यलिङ्गाच्चेति सूत्राभ्यां नित्यसिद्धेश्वरस्य उपासनासिद्धानामीश्वराणां चाद्यस्य जगत्सृष्टौ स्वातंत्र्यं इ

तदाहं संप्रसूयामि गृहेषु शुभकर्मणां ॥ प्रविष्टो मानुषं देहं सर्वं प्रशमयाम्यहं ॥ २९ ॥ सृष्ट्वा देवमनुष्यांस्तु गंधर्वो रगराक्षसान् ॥ स्थावराणि च भूतानि संहारम्यात्ममायया ॥ ३० ॥ कर्मकाले पुनर्देहमविचिंत्यं सृजाम्यहं ॥ आविश्यमानुषं देहं मर्यादाबंधकारणात् ॥ ३१ ॥ श्वेतः कृतयुगे वर्णः पीतस्त्रेतायुगे मम ॥ रक्तोद्वापरमासाद्य कृष्णः कलियुगे तथा ॥ ३२ ॥ त्रयोभागाद्यधर्मस्य तस्मिन्काले भवन्ति च ॥ अंतकाले च संप्राप्ते कालो भूत्वातिदारुणः ॥ ३३ ॥ त्रैलोक्यं नाशयाम्येकः कृत्स्नं स्थावरजंगमं ॥ अहं त्रिवर्त्मा विश्वात्मा सर्वलोकसुखावहः ॥ ३४ ॥ अविभूः सर्वगो नंतो हृषीकेश उरुक्रमः ॥ कालचक्रं नयाम्येको ब्रह्मन्महमरूपकं ॥ ३५ ॥ शमनं सर्वभूतानां सर्वलोककृतोद्यमं ॥ एवं प्रणिहितः सम्यङ्ब्रह्मात्मा मुनिसत्तम ॥ सर्वभूतेषु विप्रेन्द्र न च मां वैत्तिकश्चन ॥ ३६ ॥ सर्वलोके च मां भक्ताः पूजयन्ति च सर्वशः ॥ यच्च किंचित्त्वया प्राप्तं मयि क्लेशात्मकं द्विज ॥ ३७ ॥ सुखोदयाय तत्सर्वं श्रेयसे च तवानघ ॥ यच्च किंचित्त्वया लोके दृष्टं स्थावरजंगमं ॥ ३८ ॥ विहितः सर्वथैवासौ ममात्मा भूतभावनः ॥ अर्धममशरीरस्य सर्वलोकपितामहः ॥ ३९ ॥ अहं नारायणो नाम शंखचक्रगदाधरः ॥ यावद्युगानां विप्रर्षेः सहस्रपरिवर्तनात् ॥ ४० ॥ तावत्स्वपि मि विश्वात्मा सर्वभूतानि मोहयन् ॥ एवं सर्वमहं कालमिहास्मे मुनिसत्तम ॥ ४१ ॥ अशिशुः शिशुरूपेण यावद्ब्रह्मान्बुध्यते ॥ मया च दत्तो विप्राग्र्यवरस्ते ब्रह्मरूपिणा ॥ ४२ ॥ असकृत्परितुष्टेन विप्रर्षिगणपूजित ॥ सर्वमेकार्णवं दृष्ट्वा नष्टं स्थावरजंगमं ॥ ४३ ॥ विक्लवोऽसि मया ज्ञातस्ततस्ते दर्शितं जगत् ॥ अभ्यंतरं शरीरस्य प्रविष्टोऽसि यदामम ॥ ४४ ॥ दृष्ट्वा लोकं समस्तं च विस्मितो नावबुध्यसे ॥ ततोऽसि वक्त्राद्विप्रर्षेः द्रुतं निःसारितो मया ॥ ४५ ॥ आख्यातस्ते मया चात्मा दुर्ज्ञेयो हि सुरासुरैः ॥ ४६ ॥ यावत्स भगवान्ब्रह्मान्बुध्येत महातपाः ॥ तावत्त्वमिह विप्रर्षे विश्रब्धश्चर वै सुखं ॥ ४७ ॥

तरेषां भूतसृष्टिकाले सन्निधानादसामर्थ्यं च उभयेषां गीतवादिनादिभोगे साम्यं चास्तीति प्रदर्श्य आद्यस्य स्वरूपं महदादिविकाराद्वर्तिर्भूतं चकारात्तदंतर्वर्तिच सभूमिं सर्वतो दृत्वा त्यतिष्ठद्दशांगुलमिति वेद एवावि कारस्य रूपस्य स्थितिमाह तस्मात्कृष्णमूर्तिर्व्यवहारतो वियदादिव नित्येति युक्तमुत्पश्यामः श्रुतिविरोधस्त्वत्रागेवनिरस्तः ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ यावदिति ब्रह्मावि राट् इह लिङ्गात्मनि स्थूलाध्यासोदयादवाक्सूक्ष्मेऽवस्थातव्यमित्यर्थः स्पष्टार्थमन्यत् ॥ ४७ ॥